

Oснаživanje ljudi, jačanje prilagodljivosti (Empowering lives, building resilience) Priče o unapređenju razvoja u Evropi i Centralnoj Aziji

Rezime

Region Evrope i Centralne Azije u kojem djeluje UNDP obuvata zemlje Centralne i Istočne Evrope, Balkana, Kavkaza i Centralne Azije. Ove zemlje postigle su različit stepen razvoja - neke su već članice Evropske unije, dok druge karakterišu nizak bruto domaći proizvod i osnovni izazovi razvoja. Većina njih dijeli zajedničku zaostavštinu tranzicije, a kod značajnog broja perspektiva pristupanja Evropskoj uniji i dalje ima značajan uticaj.

UNDP pomaže zemljama u cijelom ovom regionu u ostvarivanju nacionalnih i međunarodnih prioriteta, u cilju poboljšanja života ljudi kroz njihovo veće osnaživanje i prilagođavanje. UNDP djeluje na različitim poljima: siromaštvo, nejednakost i društveno uključivanje; lokalni razvoj; dobro i djelotvorno upravljanje; energija i zaštita životne sredine; kao i reagovanje na krizne situacije i oporavak nakon ratnih sukoba.

U ovoj publikaciji predstavljeni su uspješni primjeri iz 16 zemalja u kojima je podrška koju pruža UNDP rezultirala pozitivnim promjenama, uključujući podsticanje razvoja institucionalnih i ljudskih kapaciteta. Da bi bila uspješna, svaka priča je morala da ukaže na opipljive i održive rezultate, potkrijepljene podacima i ličnim izjavama. Pošto ti rezultati zavise od značajnih promjena u institucijama, stavovima i ponašanju koje zahtijevaju dugoročne napore, priče predstavljaju svjedočanstva o razvojnim aktivnostima koje se generalno protežu tokom perioda od 5 do 10 godina.

Uspješne priče iz ove publikacije pokazuju kako je UNDP doprinio unapređenju državnih institucija, civilnog društva i privatnog sektora obezbjeđivanjem osnovnih finansijskih sredstava, stručnog znanja i podrške relizaciji, kao i okupljanjem različitih strana za istim stolom. U svim pričama javlja se nekoliko faktora koji su ključni za podsticanje dugoročne pozitivne promjene. Najvažniji među njima su: nacionalno vlasništvo, razvoj kapaciteta, znanje i inovacije, kao i partnerstva.

NACIONALNO VLASNIŠTVO: Održive rezultate je nemoguće postići bez potpune posvećenosti državnih institucija. Bez obzira koliko uspješan, neki eksperimentalni projekat će samo to i ostati ukoliko donosioci odluka na državnom nivou ne prepoznaju stečena znanja, iskustva i ostvarene rezultate, a zatim ih ugrade u državne politike, planove i budžete. Dugoročni uspjeh zavisi od spremnosti i sposobnosti državnih partnera da preuzmu na sebe vlasništvo nad aktivnostima koje se sprovode.

RAZVOJ KAPACITETA: Ugrađivanje razvojne saradnje od samog početka u cilj koji se odnosi na institucionalni razvoj, a koji podrazumijeva uspostavljanje novih kapaciteta ili jačanje postojećih, neophodan je uslov za pozitivne promjene. Razvoj organizacionih sposobnosti partnera iz vlade, civilnog društva i grupa u zajednicama, kao i angažovanje privatnog sektora, ključna su postignuća u tom smislu. Bez institucija, politika, zakonskih propisa i kadrova koji će ih podržati, programske aktivnosti će se najvjerovatnije okončati kada se završi finansiranje, bez obzira koliko su neposredni rezultati dragocjeni i relevantni.

ZNANJE I INOVACIJE: Sposobnost UNDP da koristi globalnu mrežu znanja i da donese iskustvo i dobru praksu, posebno iz drugih djelova regiona Evrope i Centralne Azije, vjerovatno je jedan od njegovih jedinstvenih doprinosa. Za razmjenom znanja i iskustva postoji velika potreba, a UNDP joj izlazi u susret djelotvornim radom kroz mrežu kancelarija na nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou.

PARTNERSTVA: Počev od nacionalnog nivoa, i dalje na međunarodnoj areni, partnerstva su od suštinskog značaja za uspjeh programa. Bilateralni donatori, multilateralne fondovi, ostale agencije UN,

međunarodne i regionalne organizacije, uključujući finansijske institucije, civilne grupe i NVO, glavni su partneri UNDP. Radeći zajedno, oni omogućavaju mobilizaciju stručnog znanja, kapaciteta i finansijskih resursa za pružanje pomoći u postizanju pozitivnih promjena.

Imajući u vidu brojne izazove koje nosi razvoj, znanja i iskustva stečena kroz uspješne inicijative neprocjenjiv su resurs. Projekte koji su započeti kao mali, a potom prerasli u programe na nivou cijele države, ili koji su uveli promjene u politike sa nacionalnim implikacijama, treba dokumentovati, kao što je to uradila ova publikacija. Ukazivanje na ostvareni uspjeh takođe je način da se prepozna vrijednost razvojne saradnje i podstaknu njeni brojni učesnici da nastave sa naporima na uvođenju trajnih poboljšanja u živote ljudi.